

SLAPP: CE ESTE ȘI DE CE NE ÎNGRIJOREAZĂ

CE ÎNSEAMNĂ SLAPP

SLAPP este un acronim pentru „Strategic Lawsuit Against Public Participation” (acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice) și reprezintă o tactică prin care entități cu resurse financiare extinse intentează procese împotriva cetățenilor, activiștilor sau jurnaliștilor, pentru a-i determina să renunțe la acțiuni de mobilizare publică.

Acțiunile vizate pot fi: anchete jurnalistice de interes public, petiții, manifestări publice pașnice, revendicarea unor drepturi în instanță, avertizări de integritate sau chiar simpla exprimare a unor opinii în spațiul public. Niciuna din aceste acțiuni nu este ilegală. Dimpotrivă, ele reprezintă exercitarea unor drepturi fundamentale. Entitățile care deschid procesele clamează, de obicei, pierderile financiare sau de imagine determinate de aceste acțiuni.

Intenția urmărită prin deschiderea acestor procese este de a intimida atât pe cei vizați, cât și alte persoane sau organizații care ar dori să își exercite drepturile într-un mod similar, nu neapărat de a câștiga în instanță.

LEGISLAȚIE ANTI-SLAPP ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

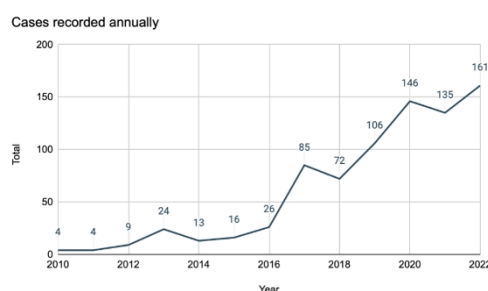
Procedura legislativă europeană pentru adoptarea unei *Directive privind protecția persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive* („Acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice”), inițiată de Comisia Europeană în februarie 2022, s-a încheiat chiar în această săptămână, când Consiliul Uniunii Europene și-a dat acordul pe textul convenit cu Parlamentul European. Statele membre au la dispoziție doi ani pentru a transpune prevederile Directivei în legislația națională

Obiectivul Directivei este să ofere „garanții împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive în materie civilă în litigiile cu implicații transfrontaliere, inițiate împotriva persoanelor fizice și juridice, în special a jurnaliștilor și a apărătorilor drepturilor omului, ca urmare a implicării acestora în acțiuni de mobilizare publică”.

Directiva legiferează obligația statelor membre de a impune garanții procedurale inițiatorilor unor astfel de procese, de a asigura respingerea rapidă a procedurilor judiciare vădit nefondate, de a reglementa măsuri reparatorii în cazul unei acțiuni judiciare abuzive și de a asigura protecția împotriva hotărârilor pronunțate în țări terțe.

DIMENSIUNEA FENOMENULUI

În absența unei definiții adecvate, așa cum este cea furnizată acum de Directivă, a fost dificil să fie identificate toate cazurile de SLAPP. Un astfel de exercițiu a fost inițiat de CASE (Coaliția Anti-SLAPP în Europa), cu sprijinul Amsterdam Law Clinics din cadrul Facultății de Drept a Universității din Amsterdam. Experții CASE au identificat 570 de cazuri în țările membre UE, în perioada 2010-2022. Dintre acestea, 25 au fost în România. Rapoartele CASE, cu detalii desprinse din analiza cazurilor, sunt disponibile public pe pagina organizației (<https://www.the-case.eu/slapps/>).

În România, în 2023, am asistat la noi cazuri de SLAPP, identificate de raportul Starea Democrației 2023. Pentru prima dată, vorbim de organizații non-guvernamentale dizolvate sau în pericol de dizolvare în urma unor SLAPP. Discutăm și de cazuri în care inițiatorii SLAPP sunt instituții publice, primari sau un Consiliu Județean.

În acest context, credem că este imperios necesar ca Ministerul Justiției să formeze de urgență un grup de lucru pentru transpunerea rapidă a Directivei Anti-SLAPP în legislația națională. Până la acel moment, vă invităm să îi ascultați pe câțiva dintre cetățenii și jurnaliștii aflați în vizorul proceselor împotriva mobilizării publice.